

Când Alexandru cel Mare a învins pe *Darius*, regele Persilor, el a nimicit cu desăvârșire orașul, unde s'au refugiat *preoții Branchidilor*, pedepsind în fii acestora perfidia sacrilege a părinților lor.

Cei bolnavi consultați mai cu seamă oraculele lui *Esculap* și a lui *Amphiaraus*, care profetisau prin vise.

Românii propriu vorbind n'au avut oracule naționale; *auspicii*, *augurii*, *cărțile sibylline* le au ținut locul mult timp.

Augurii erau preoți români, cari interceptau voința zeilor său prevesteau viitorul după observațiunile făcute asupra sborului și cântecului paserilor (Cf. Liv. I, 36; Cic. Div. I, 17). Ei formați un colegiu său o corporațiune deosebită de cele lalte clase de preoți, precum rezultă aceasta din diferite colecțiuni de monede și de medalii prin aceea, că purtau în mâna dreaptă o cârpă numită bituns.

Auspicii erau o altă clasă de preoți, cari observațiunile cum zboară, cântă sau mănâncă paserile, pentru a descoperi secretele, tainele nepătrunse ale viitorului (Cf. Cic. ad Atticum II, 7; Hor. Od. III, 27, 8).

Cărțile sibylline erau o colecțiune de profetii atribuite unor femei inspirate, cari după tradițiunile autice apăruseră în diferite timpuri și în diferite părți ale lumii.

Cuvântul *sibyllă* derivă de la cuvintele Sios sau Dros și Bovyn voință, — voința lui Jupiter.

Erau mai multe sibylle ast-fel scriitorul roman Enstathius susține, că prima Sibyllă a fost fiica lui Dardanus și a Nesei.

Ausone din contră susține, că pe lângă aceasta mai erau trei sibylle și anume: sibylla Erythreană, Sibylla Sardoniană și sibylla Cumeană.

Elian mu atinge la cele trei precedente pe sibylla din Samos sau Samiană.

Vargo Reatinus susține din contră că erau zece și anume: 1) Sibylla Persiană, Babyloniană sau Chaldeană numită Sabba sau Sambithe; 2) Sibylla Libyană sau africană, care și a strămutat locuința alternativ la Claros, Samos, la Delphe etc.

3) Sibylla Delphică, crescută de muse pe muntele Itelicon. 4) Sibylla Cumană născută la Cume în Eolida 5) Sibylla Erythreana ce locuia la Erythre în Ionia 6) Sibylla Samiană, ce se numia Phyllo 7) Sibylla Cumeană numită Herophile 8) Sibylla Helespontană, contimparană cu Solon, marele legislator al Athenei. 9) Sibylla Phrygiană ce locuia la Phrygia și 10) Sibylla Fiburtină, numită și Albunea, Albuna sau Albula.

Aceasta era o nimfă înzestrată cu talentul, cu darul profetic sau mai bine o Sibyllă în onoarea căreia erau consacrate aproape de Tibur (Tivoli) o pădure, o peșteră, un izvor cu apă cristalină și un templu.

Legenda spune, că Hercule a răpit-o din infern. Antichitatea întregă a celebrat pe aceasta nymphă profetică pentru iubirea nemărginită ce o avea către soțul ei și iubirea filială pentru părintele ei.

Legenda ei a procurat scriitorilor vechi subiectul mai multor tragedii, din cari numai una a ajuns până la noi și anume: tragedia Alceste a lui Euripide.

Aceasta nomenclatură de alt-fel sys-

tematică nu exprimă nici decum sentimentul celor vechi asupra numărului și calității Sibyllelor, cari trebuie să rămână confuz în istorie precum erau și în credință.

Nu se știe, care din cele două sibylle de la Cume a adus lui Targuinu, rege roman, această colecțiune de profetii, din cari o parte au fost arse de dânsa iar ceea laltă parte încredințată unui colegiu de preoți.

Incendiul Capitolului consumând acest thesaur, senatul porunci să se adune din Grecia toate cărțile scrise în versuri sibylline și să fie puse în templul lui Jupiter Capitoliu.

Totodată mai porunci, să se arză toate profetiile ne autentice, cari circulați la Roma sau în tot imperiul.

Împăratul August depuse prețioasele cărți sibylline sub socul statuei lui Apollon Palatinul. Tiberiu, ordonă să se facă o nouă colecțiune de cărți sibylline.

Un al doilea incendiu arse cărțile sibylline în timpul împăratului Neron; dar se pare că ele renășteau din cenușa lor, căci au servit în ocaziuni importante și mai cu seamă creștinilor în timpul cumpitelor persecuțiunii, ce s'au revărsat asupra lor.

Incendiul de asemenea natură au fost în timpul împăratului roman Iulianus pe la 363 după Christ. și în timpul împăratului Honorius pe la 395.

În secolul al șaselea cu ocaziunea asediului Romei de Goți a mai reapărut, o prezicere sibyllină de sigur aceasta a fost cea din urmă; fiind-că prezicerile aceste ajunseseră să nu mai inspire nici o credință nimăru în decursul vremurilor.

Românii ne având oracule consultați oraculele grece sau se resignau hotărîrilor persoanelor prevestitoare de viitor așa numitele persoane fatidice precum: Albunea, Carmentes și deita Egeria.

Aceasta din urmă mai era cunoscută sub numirea de Camena sau nymphă izvorului și era foarte mult venerată, adorată în Italia.

După cum ne spune Titu-Liviu, regele Numa Pompiliu pentru a imprima un caracter divin instituțiilor sale, o consulta în toate împrejurările de asemenea natură, în toate instituțiile sacre sau mai bine cu un caracter sacru pe cari voia să le dea Romanilor.

Egeria era adorată de Români ca nymphă divinatrice, care prezicea soarta noilor născuți și era invocată de femeile depuse.

Pădurea, peștera și izvorul cu apă cristalină, unde se întâlnea Numa cu zeița Egeria, unde avea întâlniri secrete, au fost consacrate nymphelor numite Camenae.

Unii din archeologii moderni au susținut, că pădurea zeiței Egeria era lângă Aricia, alții în împrejurimile Romei aproape de poarta Capenă, în valea străbătută de râul Acquataccio (Almo al vechilor români), cunoscută astăzi sub numirea de Caffarella.

Până și în zilele noastre se arată un pretins templu al zeiței Egeria, o peșteră acoperită de iederă și un izvor cu apă foarte bună de băut.

Statuea veche și mutilată de vreme, ce se găsește în această peșteră, ce se pretinde de unii archeologi, că reprezintă

pe zeița Egeria, este mai mult statuia unui bărbat.

Pădurea, de care ne spune Titu Liviu, că încunjura această localitate pitorească a dispărut, mai mult decât atâta, nu se știe cu siguranță astăzi nici locul, unde a fost.

*

Oracule au jucat un mare rol în vechime nu însă în tot decursul ei. Cam pe la sfârșitul secolului al patrulea după Christ în urma triumfului creștinismului asupra păgânismului, oraculele căzură într-o discreditare complectă, perzându-și cu desăvârșire valoarea și importanța reală, ce au avut-o în antichitate și coborându-se în mormânt împreună cu vechea cetățenie romană și cu vechiul ei cult.

A. VÂNTUL.

Profesor la Seminarul Central

Gânduri de toamnă

Sferămat mi-i pieptul de-adâncă durere,
Inima mi-i plină de chinuri amare;
Ca'n vrajă mă prinde, cu încetul dorul
De călătorie, pe întinsa mare.

Oh! ași vrea uitare pentru tot ce-i viață:
Deșchis ochi-mi fie, dar nimic nu vadă;
Urechea-mi audă tot, și bun și rele,
Dar nimic nu-i pese, nimica nu creadă.

Iar pustiu-mi suflet, supt de a vieței
[vlagă,
Să tot rătăcească din loc în alt loc,
Neștiut de nimeni s'apue 'n tăcere
Fără mângâere și fără noroc!

ANNA PANAITESCU

1900

CATULLE MENDES

PALAVRE

Dacă ai în tine una din acele forțe supreme, geniū, orgoliū, virtute, cari triumfă în toate și indeplinesc fatal destinul lor, fii amantul a o sută de femei, sau soțul unei singure, nu vei da de nici o primejdie: tu ești magiul, căruia se supune infernul.

Dacă ești un om cinstit, ca mulți alții, fără măreție nici ingeosire, fără idealuri bune sau rele, cumpetat, pac, nic, mulțumit că ești așa, logodește-te însoară-te, fă copii și veduv, însoară-te din nou, numai servitoare ta să nu fie tinăra sau grasă: vei muri onorat și orarabil, plâns de ai tăi.

Dar dacă ești una din acele ființe intermediare, ne având nici geniul suprem, nici simțul comun, nici organul curat, nici acceptațiunea fericită a inferiorității, nici virtutea perfectă, nici onestitatea banală; dacă ești unul din acei artiști moderni, nesiguri, chinuți, bizari, cari pot să se înalțe sau să cadă, depinzând de împrejurări, fugi de femeie, căci femeia este cauza, cea mai activă, a moleșirei voinței, a deviațiunei cugetărei, a abandonărei conștiinței, a datorii neimplinite, a țelului neatins și la urmă a nemulțumirei de sine-insuși, care este cea mai rea dintre mahniri.